

Slovenski Dom.

Napredno kmetско glasilo.

Izhaja vsako soboto in velja za vse leto za Avstro-Ogrsko 3 krone, za Nemčijo in druge dežele 4 krone, za Ameriko 1 dolar.

Posamezne številke veljajo 10 vinarjev.

Za oznanila se računa: tristoletna petit-vrsta 20 vin., vsa stran 60 K, pol strani 30 K, četrt strani 15 K, osminka strani 8 K. Pri vseletni inserciji primeren popust.

Dopisi se naj frankirajo in pošiljajo na uredništvo „Slovenskega Doma“ v Ljubljani, Knaifova ulica št. 5. I. nadstr. Rokopisi se ne vračajo.

Naročnina in oglasi se naj pošiljajo upravništvu „Slov. Doma“ v Ljubljani.

Vse one naročnike v Ljubljani in na deželi, ki še niso vposlali za letos naročnine, a list sprejemajo, prosimo, da to store v kratkem, sicer se jim 4. številka nič več ne dopošlje.

Iz razprav deželnega zbora.

V torek je imel deželni zbor svojo prvo sejo po novem letu. V tej seji je med drugim sklenil uvesti mostnino za avtomobile na mostu pri Radečah, preložiti okrajno cesto iz Kranja na Zgornjo Besnico in zvišati pokojnine vdovam deželnih uslužbencev.

Klerikalni načrt za spremembo občinskega volilnega reda ljubljanskega se je na zahtevo naprednih poslancev odstavil z dnevnega reda, ker ga je glavnik dal protipostavno na dnevni red, ko se še ni vršilo prvo čitanje.

Nato je bil sprejet nujni predlog poslanca Hladnika proti uvedbi novega davka na vino.

V popoldanski seji je prišla v razpravo prodaja lesa v podmolniškem gozdu, o kateri stvari smo v zadnji številki obširno pisali.

Klerikale so se naših razkritij tako ustrašili, da so o tej zadevi sami po dr. Šusteršiču interpelirali deželni odbor in zahtevali pojasnila.

Vodja deželne bolnice Nemeč Nebenführer je namreč prodal les v podmolniškem gozdu, obsegajočem 30 oralov, pod roko klerikalnemu ljubljanskemu tesarju Pustu za 15.048 K, dasi je ta les najmanj enkrat, ako ne dvakrat toliko vreden. Ta kupčija je prišla v javnost in je povsodi vzbujala silno ogorčenje. In da to ogorčenje ni bilo neupravičeno, dokazuje govor dr. Šusteršiča samega, ki ga priobčujemo v glavnih potezah.

Dr. Šusteršič je rekel med drugim, da je stavil svojo interpelacijo zato, da se stvar popolnoma pojasni, ker hoče, da se

o delovanju deželnega odbora tudi javno razpravlja. V tej zadevi, da so se prekoračile meje dostojne kritike. Popolnoma utemeljena kritika je, da je vodstvo deželne blaznice prekoračilo svoj delokrog, ker se je po svoječasnem odloku deželnega odbora smel prodati le del gozda v izmeri 10 oralov, ne pa celi gozd v izmeri 30 oralov. Čudi se, da vodstvo blaznice ni predložilo pogodbe s Pustom deželnemu odboru. Pogodba je ničeva. Dežela se mora sedaj varovati vsake škode. — Predlaga, da se ta gozd čim najbolje izkoristi, pri eventualni prodaji potom javne konkurence pa naj se ob enakih ponudbah prepusti prednost občini Dobrunje.

Glede cenitve gozda je za to, da ceni gozd praktičen mož, lesni trgovec, ne pa gozdar teoretik, kajti cenitev prvega je veliko bolj zanesljiva. Zaradi pomanjkanja lesa v ljubljanski okolici ima les tu veliko večjo vrednost. Dokaz za to: našel se je nekdo, ki je pripravljen za ta les dati 28.000 kron. Stavi resolucijo, po kateri naj se pogodba s Pustom razveljavi, gozd pa prodaja potom javne konkurence.

Za dr. Šusteršičem sta govorila dr. Tavčar in dr. Lampe.

Poslanec dr. Triller je zavračal trditve klerikalcev, češ, da so bila razkritja »Slovenskega Naroda« gola obrekovanja ter končal svoj govor tako - le:

Končno pa naj le pribijem nekaj: »Slovenski Narod« je storil deželi veliko dobroto, ker ji je zagotovil precejšen dobiček. Dr. Šusteršič je sam priznal, da dobi dežela lahko za les iz onega gozda 28.000 kron. Če dobi dežela to, se ima zahvaliti edinole — »obrekovanju« »Slovenskega Naroda«!

Predlog dr. Šusteršiča, naj se s Pustom sklenjena pogodba razveljavi in se les v podmolniškem gozdu prodaja na javni dražbi, je bil nato soglasno sprejet, ali z drugimi besedami povedano: »Slovenski Narod« je dosegel svoj namen, ki ga je imel s svojimi razkritji, to je, da se razveljavi kupčija s Pustom, ki bi bila deželo oziroma davkoplačevalce oškodovala po

priznanju dr. Šusteršiča samega za teške tisočake!

Tako se poteguje napredno časopisje za kmeta!

Kaj pa sta v tem oziru storila »Slovenec« in »Domoljub«?

Zagovarjala sta kupčijo s Pustom, s katero bi bili davkoplačevalci opeharjeni za več tisoč kron!

Politični pregled.

Avstrija.

Kakor poročajo listi, se snide državni zbor dne 10. februarja. Do tega časa bodo zborovali deželni zbori. Da bi se dotlej izpremenilo ministrstvo, kakor se je napovedovalo, ni opaziti. Lahko je celo mogoče, da bo poslanska zbornica, ko se zopet snide, še vedno našla na krmilu Bienertthovo vlado. Če se to zgodi, se bodo Slovani pač prepričali, da so bili prelahkoverni in da so se dali s svojo neprevidnostjo vjeti premetenemu Bienertthu.

Hrvatska.

Na Hrvatskem še vedno gospodari baron Rauch, ki se dela tako, kakor da bi bil njegov stolček tako trden, da je ni moči, ki bi ga mogla z njega vreči. Vsa znamenja pa kažejo, da bo skoro konec tudi njegove moči in slave.

Baron Rauch je šel takoj po novem letu na Dunaj, da se pokloni cesarju, moral pa je čakati na sprejem ves teden. Predno pa je bil on sprejet, je cesar sprejel bivšega bana grofa Pejačevića, ki se sedaj nahaja med narodnimi poslanci. Cesar se je dal natančno poučiti o sedaj vladajočih razmerah na Hrvatskem in se je nad vse ljubeznivo poslovil od grofa. Iz tega se splošno sklepa, da bo bodoči hrvaški ban grof Pejačević.

Ogrska.

Poročali smo, da je bil imenovan za novega ministrskega predsednika dr. Lukač. Ker ga pa stranke niso hotele podpirati, je podal ostavko. Vladar je sedaj

poveril sestavo novega ministrstva bivšemu hrvatskemu banu grofu Khuen - Hedervaryju. Kakor listi javljajo, bo ta razpustil poslansko zbornico ter razpisal nove volitve. Z novoizvoljenim državnim zborom bo spremenil državnozbornski volilni red na podlagi splošne in enake volilne pravice.

Srbija.

Kralj Peter bo baje v kratkem potoval v Petrograd obiskat carja Nikolaja. Spremljal ga bo prestolonaslednik Aleksander. Na potu v Petrograd se baje ustavi tudi na Dunaju, kjer bo cesarjev gost. — Kakor javljajo iz Belgrada, nameravajo srbski poslanci prirediti, čim konča skupščina (državni zbor) svoje zasedanje, poučno potovanje po Evropi. Obiskali bodo vsa večja mesta na Ogrskem, Avstrijskem, Nemškem, Francoskem in Italijanskem. Namen njih potovanja je, da se pouče o gospodar. razmerah v teh državah.

Bolgarska.

Na Bolgarskem so bili preje zelo hladni napram tesnejši zvezi s Srbijo. V zadnjem času je nastal v tem oziru zelo razveseljiv preokret.

Ne samo bolgarski politiki, nego tudi vse časopisje je jelo navdušeno zagovarjati čim največje zblizanje med Bolgarsko in Srbijo. So pač vsi uvideli, da je najnaravnější zaveznik Bolgarske vendarle bratska Srbija. Ako smemo verjeti znamenjem, pride v doglednem času ne samo do carinske, marveč tudi do politične zveze med Srbijo in Bolgarsko.

Rusiji zopet grozi nevarnost.

Po vesteh iz Daljnega Vztoka, se Japonska z velikansko naglico oborožuje. Ruski državni svetnik Gasner, ki se je nedavno tega vrnil s svojega potovanja po Japonskem in Kitajskem, je mnenja, da bo Japonska že prihodnje leto popolnoma gotova z oborožitvijo in da potem takoj zopet napade Rusijo, da ji vzame Vladivostok in azijsko Primorje.

C. in kr. praharna v Kamniku.

(Dopis iz delavskih krogov.)

C. in kr. vojni erar ima poleg Kamnika, ob cesti, vodeči v Bistrico, veliko tovarno za smodnik, v kateri je zaposlenih do 100 delavcev. V ti tovarni, obstoječi iz manjših in večjih delavnic, se izdeluje smodnik za našo vojno upravo, še več se ga pa izdeluje za privatno vporabo. Vojni erar ima pri tem svojem podjetju velikanski dobiček. Zatrjuje se, da napravi praharna vsako leto do 800.000 K čistega dobička. Človek bi mislil, da so uslužbenci tako dobro prospevajočega podjetja, če že ne izvrstno, pa vsaj primerno plačani. Toda o primerni plači ne more biti nika-

kega govora, kajti plača dveh kron za naperno deseturno delo se pač ne more smatrati za primerno. Pomisliti je tudi, da je delavstvo vedno v smrtni nevarnosti. V minolem letu se je pač hotelo dati delavcem nekak nameček, s katerim pa delavci niso bili zadovoljni. Dobri in za delavce tako skrbeči tovarniški ravnatelj, polpovnik Dollecsek, je hotel meseca maja obdariti delavce s podaljšanjem delavnega časa za eno uro. To je bilo tudi potrpežljivemu slovenskemu delavstvu preveč. Kot en mož je stopilo v stavko, katere pa neorganizovano delavstvo ni moglo vzdržati dlje, nego dva dni. Toda te zmage se je veselil polkovnik Dollecsek le malo časa. Vojno ministrstvo je namreč tekom 14 dni ukazalo, da se mora uvesti prejšnji delavni čas, delavcem pa se morajo plačati vse ure, kolikor so delali čez normalno, to je deseturno delavno dobo. Slovenski delavci smo radi z malim zadovoljni in hvaležni smo za vsak najmanjšo drobtinico, ki pade z mize naših mogočnih gospodarjev. Zato smo izvolili deputacijo, ki je šla svojemu gospodarju naznaniti, da je vse delavstvo zadovoljno, da se je stvar tako ugodno končala. Polkovnik Dollecsek je bil na videz mehak ko vosek, kajti lekcije, ki jih je dobil od vojnega ministrstva radi provzročenege štrajka in radi drugih, zanj ne posebno častnih stvari v mizarški delavnici, so mu vzele ves pogum, tako, da si ni upal pokazati svojega sovraštva do delavcev. Bila ga je na videz sama ljubezen, kar je dalo deputaciji pogum, da je prosila svojega »dobrega« gospodarja, da bi posredoval pri vojnem ministrstvu za zboljšanje delavskih plač. — Polkovnik Dollecsek je deputaciji brezpogojno obljubil, da stori tudi to. Delavstvo je od veselja skoraj vriskalo, tako je bilo zadovoljno s svojim gospodarjem. To veselje pa je kmalu izginilo, kajti o prošnji na ministrstvo ni bilo ničesar čuti. Čez dober mesec se je deputacija zopet zglasila pri tovarniškem ravnatelju, bila pa je sprejeta vse drugače, kakor pred mesecem. Polkovnik Dollecsek jo je osorno nahrulil, da so delavci nevhvaležni, da je že mnogo storil zanje, da pa odslej ne stori zanje prav ničesar. Samo, ako mu deputacija naznani hujskače, ki so vprizorili štrajk, je pripravljen izposlovati delavcem boljše plače. Polkovnik Dollecsek je torej popolnoma pozabil na svojo obljubo, ki jo je dal pred dobrim mesecem. Stari, dobri polkovnik je umrl, kakor se je sam izrazil, zdaj je samo še maščevalec, ki se hoče na delavstvu maščevati za blamažo, prizadeto mu v vojnem ministrstvu. — Deputacija mu seveda hujskačev k štrajku ni mogla imenovati, ker jih med delavstvom sploh ni bilo, kajti edini hujskač je bil tovarniški ravnatelj, polkovnik Dollecsek sam, ki je s svojo krivično odredbo pognal delavstvo v štrajk. Njegova maščevalnost je bila tako velika, da je na ukaz

ministrstva, naj predloži načrt o zboljšanju delavskih plač, poročal, da je delavstvo v c. in kr. praharni tako dobro plačano, kakor nikjer v Avstriji. Da delavstvo s takim ravnateljem ne more biti zadovoljno, je pač umevno. Tudi vojno ministrstvo je uvidelo, da tak ravnatelj ne služi ravno v korist vojnemu erarju, zato mu je že pred meseci poslalo namestnika, o katerem upamo, da se bo bolj zavedal, da je tudi delavec človek in ne živina. Delavci imamo ravno tako svoje potrebe, kakor gospodje. Nikakor torej ni prav, da smo morali pod poveljstvom Dollecseka ob vsaki priložnosti kričati: »Hoch!« medtem, ko je vsled praznote krulilo po naših žledcih. Mislimo namreč, da bi tudi gospodje ne kazali tako demonstrativno svojega patriotizma, ako bi morali v c. in kr. službi stradati, kakor morajo stradati delavci in njihove rodbine. Dajte nam torej najprej kruha, potem šele zahtevajte, da smo dobri patrijotje, kajti povemo vam, da lačen človek ni nikdar patrijot, razen če je — bedak. Tudi razne brezpomembne medalije ne nasitijo niti enega delavčevega otroka. — Kako umazano je bilo vodstvo kamniške praharne, priča pač najbolj svoječasno objavljeni razglas, da bo vsak delavec kot tat zapoden iz službe, ako pobere le eno samo jabolko. Radovedni smo, kdaj je ministrstvo določilo, da smejo sadje, ki zraste v praharni, jesti samo uradniki in oficirji. Mi smo mnenja, da je oficir, ki pobere oreh ali jabolko ter ga sne, ravno tak tat, kakor če to stori delavec. — V ostalem pa upamo, da bo nastopivše novo leto za nas mnogo ugodnejše, kakor je bilo staro, četudi se neko revše iz severne Češke trudi, da po možnosti zagreni delavstvu že itak grenki krub. Prepričani smo, da pridejo pod poveljstvom novega tovarniškega ravnatelja tudi za nas lepši časi.

DOPISI.

Iz Loškega potoka. Obnovili smo pri nas in oživeli podružnico družbe sv. Cirila in Metoda in privabili v krog slovenskih branbocev znatno število tukajšnjih krajanov, ki se zavedajo svojega slovenskega pokolenja in pomneč, da nas veže sveta dolžnost za skupno obrambo slovenske domovine in uvažajoč tozadevno prezaslužno delovanje naše glavne družbe v Ljubljani, hočemo sodelovati s poživljenim silami združeno s slovenskimi rojaki vseh pokrajin za rod in dom slovenski. To naše rodoljubno delo pa bi nam rad oviral »Domoljub«, ki napada v svoji 52. številki z dne 30. decembra 1909 družbo sv. Cirila in Metoda na tako podel način, kakršnega bi bil zmožen le **izdajalec našega naroda**, in jo grdi na »katoliški« podlagi pod zaščito imenovanega urednika, katoliškega duhovnika Žitnika, z lažmi in obrekovanjem tako peklensko hudobno, da smo pri-

siljeni se oglasiti. »Domoljubov« dopisnik je pomočil svoje pero v strup. Danes ne maram pomočiti jaz svojega peresa tudi v strup, odgovarjam mirno in stvarno. Sklicujete se na jasna dejstva, ki kažejo, da je družba sv. Cirila in Metoda liberalna last, liberalno zavetišče, ki je izločila iz svojega programa vero, in da se je odvrlo za družbo velezaslužne može »Slov. Ljudske Stranke«. Ob teh točkah pozivljam »Domoljubovega« dopisnika, da navede vsa ta jasna dejstva. Povem mu pa že naprej, da svojega nesramnega obrekovanja ne bo opravičil, ker zadel bo ob § 2. družbenih pravil, ki zahteva slovensko šolstvo na katoliško-narodni podlagi, zadel je ob navodila, katera je dala s e d a n j e družbeno vodstvo vrtnaricam (v knjižici str. 9), zadel je ob šolske sestre, katerim je izročena šola v Trstu in v Št. Rupertu; pa tudi nekaj vrteev, zadel je ob katehete, kateri so vslužbeni na družbenih šolah, zadel ob šolskega vodjo-župnika, zadel veliko število duhovnikov in posvetnih rodoljubov, kateri žrtvujejo čas in denar za prospah družbe sv. Cirila in Metoda, o katere plemenitem delovanju so prepričani. »Domoljubov« dopisnik se je spozabil v svoji hudobiji celo tako daleč, da pozivlja vse pristaše »SLS.«, da ne more, ne sme biti nihče član družbe sv. Cirila in Metoda, pa naj v osrednjem odboru sedi Peter ali Pavel, dokler ta dela po programu, kot sedaj. In ker sem ta družbeni program omenil zgoraj, kjer sem naštel nekaj vodilnih točk in družbenih funkcijonarjev, ne morem soditi drugače, kot da »Domoljubovemu« dopisniku ni vseč ne verska in narodna vzgoja, ne duhovniki in nune, ne Peter ali Pavel, ampak le to, kar vsemu temu nasprotuje. Tako je torej delo »SLS.« za vero in narod v listu »Domoljubu«, ki mu je urednik katoliški duhovnik Žitnik, v listu, ki je postavljen pod nadzorstvo cerkveno, v listu, ki ga priporoča škof Bonaventura. Za danes rečem le: razsodni Slovenci, sodite sami, kako pogubno za naš narod piše »Domoljub« in kako hinavsko lažljivo in zavito obrekljivo napada družbo sv. Cirila in Metoda! — Nemškemu »Schulverein« je najboljši sotrudnik ...

Kako je končal cesarjevič Rudolf?

O smrti cesarjeviča Rudolfa priobčujemo v zadnjem času zlasti francoski in italijanski listi najrazličnejše podrobnosti, ki si pa tako nasprotujejo, da si nihče ne more napraviti prave sodbe o dogodku, ki se je doigral v usodepolni noči dne 30. januarja 1889. na cesarjevičevem gradu v Majerlingu.

Ker vemo, da se naši čitatelji zanimajo za stvar, hočemo na kratko posneti vesti, ki jih o cesarjevičevi smrti priobčujemo razni inozemski listi.

Kneginja Odeskalki opisuje v neki pariški reviji dogodek v Majerlingu tako - le:

Cesarjevič Rudolf se je zaljubil v baroneso Večero s tako silo, da se je hotel ločiti od svoje soproge. Temu se je odločno uprl cesar, a tudi baronesina mati je izjavila, da neče pod nobenim pogojem trpeti nadaljnega ljubavnega razmerja med nje-no hčerko in cesarjevičem.

Cesarjevič je skušal mater pregovoriti, ter je ponujal milijone, toda baronica je ostala neizprosna. Rudolf je bil tako obupan, da je zbolel. A tudi baronesa je bila vsa potrta. Zнала si je izposlovati pristop v cesarjevičovo palačo. V razgovoru ji je cesarjevič povedal, da so prekrizani vsi njegovi načrti in da se bo treba ločiti. Baronesa se je udala v svojo usodo in je prosila za zadnji sestanek v Majerlingu. Ta sestanek se je vršil dne 29. januarja 1889. Na večer sta se zaprla v sobo in se razgovarjala o svoji usodi pozno v noč. V svoji bolesti in v svojem obupu je vzel cesarjevič revolver ter ž njim najprvo ustrelil baroneso, nato pa samega sebe. Drugo jutro so našli oba mrtva. Baronesa je ležala sredi sobe, pokrita z belim pajčolanom. Četudi mrtva, bila je še vedno krasna. Na senu je bila neznatna rana, obraz pa je pričal, da je izdahnila brez vsakih bolečin. Ob njeni strani je ležal cesarjevič. Njegov obraz je bil silno izpremenjen. Revolver, ki je ležal na tleh, je pričal, da si je pre-rezal nit življenja sam.

* * *

Grof Bettoni, ki je bil leta 1889. tajnik laškega poslaništva na Dunaju, pa pripoveduje, da se je dogodek v Majerlingu doigral tako - le:

Cesarjevičev lovec je imel lepo nevesto, napram kateri je bil cesarjevič zelo ljubezniv, kar pa lovecu ni bilo po volji. V lovecu se je polagoma razvila silna ljubosumnost, v kateri je končno sklenil, cesarjeviča ubiti. Ta svoj naklep je izvršil, ko sta se s cesarjevičem v jutro 30. januarja srečala v graščinskem parku. Navalil je nanj, držeč v roki oster kamen, ter jel biti na nič zlega slutečega princea. Prebil mu je sence, da se je cesarjevič na mestu mrtev zgrudil na tla. Ko so baronesi Večeri, ki je bila tudi takrat na majerlinškem gradu, sporočili strašni dogodek, je vzela revolver in se na mestu ustrelila ...

Grof Bettoni pravi, da dokazuje možnost, da je njegova vest resnična, dejstvo, da je od tistega dne naprej cesarjevičev lovec izginil brez sledu.

* * *

Najuglednejši francoski list »Temps« pa zatrjuje, da se je žaloigra v Majerlingu vršila tako - le:

Cesarski dvor je najel grofa Vald-stajna, naj pazi na ljubavno razmerje med cesarjevičem in baroneso Večero. Grof sam je bil zaljubljen v baroneso; prosil je celo za njeno roko in ni bil zavržen. Baronesin varuh je bil grof Boltaci.

Ker sta grofa izvedela, da se je baronesa napotila dne 28. januarja 1889. v Majerling, sta šla za njo. Prišla sta tjakaj ponoči. Ker sta rekla, da sta cesarska odposlanca, so jima sluge odprli vrata.

Grof Valdstajn je hitel v cesarjevičovo sobo, kjer je našel tudi baroneso. V silni ljubosumnosti je potegnil revolver ter ga izprožil proti baronesi, ki je bila na mestu mrtva. V tem trenutku je pograbil cesarjevič revolver ter ustrelil na grofa Valdstajna. Krogla je zadela, grof se je zgrudil mrtev na tla. Nato je cesarjevič ustrelil tudi na grofa Boltacija ter ga smrtno nevarno ranil. Ker le - ta ni imel orožja, je zgrabil na mizi stoječo šampanjsko steklenico ter ž njo zamahnil z vso silo proti cesarjevičevi glavi. Prebil mu je sence. Cesarjevič je omahnil, telebnil na tla in v par trenutkih izdihnil. Grof Boltaci je umrl par dni kasneje na rani, ki mu jo je zadal cesarjevičev revolver ...

Razgled po Slovenskem.

r Dokazalo se je, da so klerikalci hoteli oškodovati deželo za tisočake! Zadnjič smo poročali, da so klerikalci prodali les v podmolniškem gozdu, ki je last dežele svojemu pristašu Pustu brez javne dražbe, kar pod roko za okroglih 16.000 kron ter s to kupčijo deželo oškodovali za več tisočakov. Klerikalci so se teh naših razkritij tako ustrašili, da je sam dr. Šusteršič zahteval pojasnila v deželnem zboru o tej stvari, kakor poročamo na uvodnem mestu. In v deželnem zboru se je dognalo, da so naša razkritja bila resnična. Klerikalci so morali priznati, da je bila s Pustom sklenjena protipostavna kupčija za 15.048 kron, dr. Šusteršič je sam moral priznati, da je prodani les vreden najmanj 28.000 kron in da je vsled one kupčije dežela oškodovana za najmanj 13.000 kron. Z ozirom na to je bil deželni zbor prisiljen kupčijo razveljaviti in odrediti, da se les proda na javni dražbi. In kdo je izvojeval ta znameniti uspeh? Napredno časopisje, ki se je neustrašeno zavzelo za kmetske koristi ter brezobzirno razkrilo še o pravem času klerikalni naklep, ki bi bil, ako bi se posrečil, oškodoval davkoplačevalce za teške tisočake! — Slovenski kmet, kdaj so se klerikalni listi s tako vnemo zavzeli za tvoje koristi, kakor v tem slučaju »Slovenski Dom« in »Slovenski Narod«? Zaman si boš napenjal spomin, ne boš se spomnil na to, ker dejansko še ti listi niso nikdar nastopili za tvoje koristi! Slovenski kmet, ali boš sedaj spoznal, kje so tvoji resnični in pravi prijatelji?

r O razpravi radi podmolniškega gozda v deželnem zboru, pri kateri se je v naj-sijajnejši luči pokazalo zanikrno in brezvestno klerikalno gospodarstvo z deželnim imetjem, totedenski »Domoljub« popolnoma molči. Ta molk daje misliti! Resnica pač v oči kolje! In še nekaj drugega

je: klerikalci bi radi kmetom prikrili, da so sami klerikalni poslanci v deželnem zboru obsodili brezvestno kupčijo v podmolniškem gozdu! Toda to se jim ne bo posrečilo!

r **Predlog za odpravo bire duhovnikom in cerkovnikom** je stavil v štajerskem deželnem zboru napredni slovenski poslanec dr. Kukovec. Za ta predlog so glasovale vse nemške stranke, tudi nemški klerikalci, proti pa samo slovenski klerikalci. Kdaj se bodo razmere pri nas toliko zboljšale, da bo v našem deželnem zboru sprejet tak predlog?

r **Dvojna mera.** Pred poldrugim letom so obsodili nemčurskega inženirja Kiršlagerja na trimesečno težko ječo radi krive prisege. To kazen mu je sodišče sedaj spremenilo milostnim potom v petdnevni zapor. Dvojna mera: Slovence kruto zapirajo, Nemcem pa pri največjih zločinih gledajo skozi prsta! To je pravica!

r **Vzornega rodoljuba** in navdušenega naprednjaka so pokopali na novega leta dan. Bil je to dr. Karel Bleiweis vitez Trsteniški, bivši ljubljanski podžupan. — Pokojnik, vzor plemenitega rodoljuba, je stal v prvih narodnih vrstah dobrih petdeset let. — Večen spomin vrlemu možu!

r **Odgovor Roseggerju.** Za obrambeni sklad družbe sv. Cirila in Metoda so se nadalje prijavili sledeči p. n. gg.: 521. Ženska podružnica Gornji grad (plačala 200 K); 522. Koemut Marica, učiteljica v Majšpergu bl. Ptuja; 523. Lah Ignac, Sarajevo (plačal 100 K); 524. Majdič Vinko, veletržec, Kranj (plačal 200 K); 525. Goriški dijaki; 526. Bralno društvo v Trebnjem (plačalo 80 K); 527. Endlicher Pavel, rud. inženier v Ljubljani (plačal 40 K); 528. Mestna občina Novo mesto; 529. Okrajna posojilnica v Boveu (plačala 50 K); 530. Streliški in keglški klub Dol-Hrastnik (plačal 50 K); 531. »Narodna čitalnica v Črnomlju (plačala 50 K); 532. Podružnica družbe sv. Cirila in Metoda v Trebnjem (plačala 78 K); 533. Podružnica družbe sv. Cirila in Metoda na Škofljici (plačala 100 K).

r **Kolinska kavina** primes se je v kratkem času tako zelo priljubila slovenskim gospodinjam, da povsod in vedno zahtevajo le pravo Kolinsko cikorijo. Zakaj — ni težko reči: Kolinska kavina primes daje kavi lepo barvo, izvrsten okus, je vedno sveža in napravljena iz najboljših surovin. Poleg tega je tudi cenejša kot vsi drugi izdelki te vrste. Nazadnje je Kolinska kavina primes tudi edini domači izdelek te vrste in tudi zato že zasluži, da slovenske gospodinjice izključno le njo povsod zahtevajo. Sedaj, ko se je tovarna preselila v svoje nove tovarniške prostore, bo še veliko lažje zadoščala vsem zahtevam. Zato se upravičeno lahko pričakuje, da bo vsaka slovenska gospodinja kupovala in povsod pripravljala le pravo Kolinsko kavino primes!

r **Klerikalci in naši vinorejci.** Dokler so bili v deželnem zboru v večini napredni poslanci, so se dajale vsako leto revnim vinogradnikom brezobrestna posojila v svrhu obnove opustošenih vinogradov. Kakor hitro pa so prišli v deželni zbor klerikalci do večine, ne izplačujejo se več ubogim vinogradnikom brezobrestna posojila. Klerikalci, ki so preje tako kričali, da bodo pomagali kmetom, pustili so sedaj uboge vinogradnike na cedilu. V deželni zbornici sklepajo vsakovrstne zakone, da bi povečali in utrdili svojo moč; beda ubogih vinorejcev jim je pa deveta briga. Vse obljube klerikalcev splavale so po vodi. Kmet odpri oči na stečaj in spreglej, da so napredniki boljši tvoji prijatelji nego sebični klerikalci.

r **Klerikalci proti slovenstvu.** Dne 6. t. m. se je vršilo v Framu na Štajerskem ustanovno zborovanje Ciril-Methodove podružnice. Tamkajšnji župnik Mrušec je hotel zborovanje razbiti, kar se mu pa vsled zavednih narodnih Framčanov ni posrečilo. Tako delajo klerikalci proti naši šolski družbi, ki vrši samo svojo dolžnost, da varuje potujčenja slovensko dečo! Da, po njihovih delih jih spoznavamo!

r **Shodi na Goriškem.** Preteklo nedeljo so se vršili v Kobaridu, Cerknem in Črnicah izvrstno uspeli shodi, sklicani po narodno-napredni stranki goriški. Na mnogobrojno obiskanih shodih so razni govorniki pojasnili volilcem lumparije, ki jih uganjajo v deželnem zboru goriški klerikalci v zvezi z laškimi framasoni. Značilno je, da so obsojali klerikalne poslance in da so glasovali za predlagane resolucije tudi številno zastopani klerikalni volilci. Tako se je oglasil na shodu v Cerknem Fran Tavčar, predsednik klerikalnega društva »Kmetijske zveze« za cerkljanski okraj, ter izjavil, da obsoja Gregorčičevo zvezo s Pajerjevim klubom, v katerem sedijo trije laški brezverci, da Gregorčičevega postopanja tudi z narodnega stališča ne more odobravati in da bo vsled tega glasoval za resolucije, naperjene proti klerikalnim poslancem. Na istem shodu je tehnik Brelih konstatiral, da so klerikalni kolovodje zapeljali svoje volilce, ki so, meneč, da oddajo svoje glasove za katoliška načela, volil v prid in ojačenje laške brezverske stranke. Predlagal je, da se radi tega odvzame dr. Gregorčiču častno občianstvo občine Cerčno, kakor se mu je pred letom odvzelo častno članstvo »Narodne Čitalnice«. Predlog je bil soglasno sprejet. — Kakor se kaže, bodo goriški klerikalci in laški liberalci še obžalovali svoja nasilja, izvršena v deželnem zboru na slovenski narodno-napredni stranki.

r **Ženska z margarinom** se je zadnje dni zopet mudila v Ljubljani in prodala več kilogramov margarina za surovo maslo. Veliko strank ga ji ni hotelo več odkupiti in le restavracija pri Friedlu in pa ur-

šulinski samostan, ki sta bila od prvega začetka njena najboljša odjemalca, sta ga še kupila, predno jo je tržno nadzorstvo znova zasačilo. — Kmetica se sedaj izgovarja, da ji je preostalo še nekaj margarina in da ga ni mogla v vodo vreči, ker ga ne sme prodajati za surovo maslo.

r **»Slovenska Matica v Ljubljani«** javlja gg. naročnikom na »Slovenski zemljevid«, ki ga reklamujejo, da še ni dotiskan. Zato se prosi potrpljenja.

Uprava »Slov. Matice«.

r **Vabilo na naročbo tamburaškega instrumentalnega lista »Lira«,** ki bo izhajal vsaki 25. dan v mesecu. »Lira« bo prinašala samo efektne, v lahkem slogu sestavljene skladbe, uporabne za zabave, plese, izlete itd. Vsebina »Lire« bodo: koračnice, plesni in zabavni komadi, kupleti za en in več glasov (katerim bo podstavljen tudi klavirski izvleček) in ženski zbori s spremljevanjem tamburaškega zbora. Prva številka »Lire« izide 25. januarja t. l. ter velja vse leto 10 K, pol leta 5 K. Posamezne številke 1 K 20 vin. Naročila sprejema upravništvo »Lire« v Ljubljani, Sodna ulica št. 4, II. nadstr.

r **Slovenski kmečki koledar za leto 1910.** Izdala in založila Narodna založba v Celju. Uredil Vekoslav Špindler. Cena 1 krono, po pošti 20 vin. več. Tisk »Zadružne tiskarne« v Krškem. — Tudi ta letnik, ki je pravkar izšel, dela čast vrlemu književnemu podjetju Narodni založbi v Celju. Bogat na vsebini, kakor noben koledar na Slovenskem, mora zanimati vsakogar, ki ga vzame v roko. Tu dobi pouk kmetovalce, obrtnik in delavec, preskrbljeno je za zabavo z lepimi resnimi, pa tudi kratkočasnimi povestmi, osobito bogat je pa na gospodarskih člankih iz kmetijske stroke. Koledar je izven običajnega koledarskega dela razdeljen v tri skupine. Oddelek »za pouk« obsega državni osnovni zakon o občinih državljskih in narodnih pravicah, opis gospodarskega učnega tečaja na Rečici in navodilo, kako bi se naj taki tečaji prirejali, razpravo »Človek in žej«, potopis »V Benetke«, poljudno razpravo o davkih »Oče Matijevec in — davki«, in končno razpravo o »zakonskem življenju pri živalih«. Oddelek »Za zabavo« vsebuje več daljših in krajših povesti in črtic (Akulina, Na božični večer, Prilike, Iz dnevnika, Pečen konfort, Sovraštvo in ljubezen, Jaka in Matija, Na sveti večer (pesem), Nova maša). Posebno bogat pa je, kakor že rečeno, gospodarski del. Najdemo tam spise: Kako se napravi vino stalno čisto (Iv. Bele), o čilskem solitru, o boleznih živine in o gnojenju sadnemu drevju (R. Košar), lestvico za preračunjanje konvencijskega denarja v kronsko veljavo, Skrbimo za čebelno pašo (Levstik), Dva dobra sveta vinogradnikom (R. Dolenc), Par besed o prašičereji (Dolenc), Gnojišče in gnojnična jama (L. Špindler), Ravnanje z gnojem

na najvi (Fr. Goričan), O žganju (F. Škerlec), O izberi sadnih vrst (M. Levstik), Ne preganjajte krčev (Miloš Levstik), O zemljiškem davku (Fr. Goričan), O vinarski zadrugi v Celju (M. Stibler), O obrezovanju trsja (R. Košar), O zaznamovalnici hmelja v Žaleu (dr. Fr. Lipold), O novem načinu sajenja drevja (R. M.), Stara in nova metoda kmetovanja (Fr. Škerlec), Predjesensko cepljenje črešenj (R. M.), Smrekove ograje (Fr. Škerlec), O umetnih gnojilih (Fr. Mulec). Končno podaje koledar tudi letni pregled o najvažnejših dogodkih letošnjega leta po celem svetu; dalje pregledni opis prve pomoči pri raznih nesrečah, in na koncu ima tabele za kmetijsko - gospodarske zapiske. Vsebina koledarja je torej vsestranska, gospodarski spisi so iz peres strokovnjakov. Priporočamo kmetovalcem koledar, ki je vkljub svoji obsežnosti silno poceni, v obilno nakupovanje. — Dobiva se pri »Narodni založbi« v Celju in v »Narodni knjigarni« v Ljubljani.

r Mlada samomorilka. Iz Soče pri Goriici so potegnili truplo mlade samomorilke, 14letne Ane Sachs, ki je doma iz Brucka na Štajerskem. Dekle je gnala v valovje Soče baje nesrečna ljubezen.

r Višji policijski svetnik na lovu nevarno obstreljen. V nedeljo v jutro se je nahajal v družbi svojih prijateljev na lovu blizu Štanjela na Krasu, g. višji policijski svetnik Frenner, tržaškega policijskega ravnateljstva. Ko so ti »nedeljski lovci« nestrpnost čakali na — zajec in streljali, je naenkrat zadel nek strel takozvanih »balinov« (malih svinčenih kroglic) gospoda svetnika, ki se je takoj teško ranjen in v krvi zgrudil na tla. Lovski tovariši so ga skoraj brezvestnega odnesli v Štanjel, kjer je zdravnik konstatoval, da je Frenner zelo teško in nevarno obstreljen. Družino g. svetnika so o zgodivši se nesreči obvestili brzojavni mptom. Ranjenec se nahaja še vedno v Štanjelu, ker je za transportacijo v Trst preslaboten. Kakor se sumi, je zadel svetnika strel iz puške nekega lovskega čuvaja.

r Brat ubit od brata in bratranca. V Sv. Antonu pri Kopru je kmet Alojz Kovrečič radi neke sporne dedščine počakal za ogrom neke hiše v omenjeni vasi svojega 55letnega brata Josipa in mu vrgel velik kamen v glavo, povzročivši mu veliko rano na obrazu. Josip Kovrečič se je ves krvav oddaljil, ali komaj je stopil par korakov, je vstrelil s puško nanj njegov bratranec, ki se je bil skrtil za nekimi grmom. Strel je Kovrečiča zadel v spodnji del života. Ranjenca so prepeljali v tržaško mestno bolnišnico, kjer so mu takoj odprli glavo, ali nesrečnež je vzlic operaciji ponoči umrl.

r Koliko je slovenskih služkinj v Egiptu? Po najnovejših poročilih iz Egipta je zaposlenih v Aleksandriji nad 1000 slovenskih služkinj (sobaric, kuharic in postrežkinj), v Kairu nad 500, v ostalem

Egiptu pa tudi okrog 500, da znaša torej število slovenskih služkinj v Egiptu nad 2000. Vse te Slovenke so večinoma doma s Krasa, tržaške okolice in Goriške.

Dolenjski novičar.

Jz Krmelja pri Št. Janžu.

d Na vest, da delovodja Flatschat zapusti krmeljski premogokop, je nam nekoliko odleglo pri srcu. Njegovega krutega postopanja in raznih šikan proti nam slovenskim delavcem smo bili že do grla siti. Vsi razun par hinavcev in petoliznikov smo želeli, da nas ta tiran ostavi za vedno. Kako nas je izrabljajal ta brezsrčnež, naj služi v pojasnilo samo par besedi. Moralni smo nositi ves lesni material, kar se ga rabi v jamah za podstavljanje, na svojih hrbtih. Take hlode, ki ga imata dva enega dosti nesti, je moral poedinec sam nositi in to skoro pol ure daleč in po blatu, vdirajočem se do kolen. Poleg tega je bil pa še vsak delavec v nevarnosti, ker teče poleg in po potu električna železnica. Ves ta material bi se bil lahko s pomočjo električne moči spravil do jame. Toda, kakor pravi pregovor: »Svaka sila do vremena,« tako se je tudi s Flatschatom zgodilo. Za njega so postala tla v Krmelju prevroča, zakaj ni ga več delavca, ki bi mogel tega človeka z mirnim očesom pogledati. Ali je bilo treba, da je pri zadnjem pretepu v kantini ubogi delavec samo radi Flatschata preišel ob oko. In sedaj se še mož baha: »Pa sem ga vendar dobro mahnil.« Le bahajte se, gosp. Flatschat, kakšnega mnenja bo pa sodišče, je druga stvar, saj se še vidimo. Vemo dobro, da na vse načine ljudi preparirate, posebno tiste vaše petoliznike in zahrbtnne obrekovalce za sodnijsko obravnavo, vam pa vse to ne bo čisto nič pomagalo. Prav veseli nas, da nas zapustite, kajti otresli se bomo na ta način nasilnika, ki nam je povzročil največ zla.

d Na Mirno gre baje g. Flatschat na svoje roke premog kopat. Že naprej čestitamo onim delavcem, kakor tudi Mirničanom, ki bodo prišli v stiko s tem gospodom. Kmalu ga boste spoznali, mi pa vam svetujemo: Bodite previdni in vedno na krovu.

d Odšel je iz Krmelja tudi oni delovodja, ki je dekleta zlorabljal v kopalnici, kakor je že omenil »Slovenski Dom«. Tudi za tem se ne bomo nič jokali, ampak mu želimo povsod tako srečo pri puncah, kot jo je imel tu. Za delo itak ni nobeno sposoben in ga je imel premogokop samo za peto kolo in pa, ker je pošte prenašal ravnatelj. Ali vendar je moral iti — ker ga je baje malo sram, da je prišlo njegovo ljubkovanje s puncami na svetlo.

d Namesto teh dveh gospodov pa pridejo menda kar trije drugi novi, in sicer en inženir in dva delovodji. Bomo videli,

kako bomo shajali s temi, oziroma, kakšni bodo napram slovenskim delavcem, ker se čuje, da so baje vsi trije trdi Nemci in ne razumejo besede slovensko. Pričakujemo pa, da bodo bolj pravični, kot sta bila g. Flatschat in g. Diminich.

d Predpust je tu. Anton Petek iz Nemške vasi pri Ribnici bi bil rad s harmoniko igral predpustom po gostilnah, da bi kaj zaslužil, pa harmonike ni imel, pa tudi denarja ne. No, pomagal si je tako, da je dne 3. januarja t. l. vkradel gostilničarju Edo Prijatelju v Ribnici iz gostilniške sobe okoli 100 K vredne harmonike. Ko je še isti dan igral na te harmonike v neki gostilni ribniške okolice so ga orožniki zasačili. Tako se je vstrašil, da je zavpil: »O sveta Petka« in priznal tatvino.

d Zrel tiček je ušel iz kletke. Komaj 16 let stari Ivan Colarič od Sv. Križa je služil skozi par mesecev pri Janko Herakoviču na Brezovici pri Sv. Križu. Ko je o sv. Jakobu odšel iz službe, je vzel seboj lep gospodarjev revolver. Pozneje je pokradel v mlinu Marije Teršelič nekaj moke, nakar so ga 11. decembra lanskega leta zaprli v Kostanjevici. Ko so pa na sv. Štefana dan snažili sodne zapore, jo je Colarič popihal v širni svet.

d Slab plačnik, pa dober pretepač je Anton Adam iz Pokojišča. Delal in nakladal je les na Straži precej močnejšega Franceta Svete, ki je bil posodil Adamu 12 kron. Ko je hotel iti Adam z vso prtljago dne 19. decembra 1909 domu, ga Svete ni pustil, češ, da mu mora plačati preje dolžnih 12 K. Svete je v pijanosti parkrat segel po Adamov kovček in drugo prtljago, Adam pa ga je treščil ob tla. Radi tega so spodili oba iz kolodvorskih protorov, na kar sta šla proti Hruševcu. Na potu, ko je Svete zopet sitnaril, ga je vdaril Adam z ušesi sekire po glavi, da mu je prebil lobanjo ter je pustil nezavestnega Sveteta šest ur ležati na mrazu ponoči na prostem.

„Dve svetnici.“

Več let že sta bili v Petrovi vasi dve »svetnici«, slepa Ana Hönigman iz Petrove vasi in Veronika Stricelj iz Vrčic. Izdajala se je Hönigman za zamaknjeno in vedeževalko. Ljudje so vreli od vseh strani, celo iz Gorenjske in Hrvaške k njej. Hönigman, ki zna govoriti s trebuhom, jim je prerokovala in vedeževala, toda le ponoči, podnevi nikoli. Najprej je začela emakati z usti kakor prešič in je rekla potem z navadnim glasom, da je hudo baje že prišla. Nato je govorila s tremi različnimi otročjimi glasovi in se vmes otročje smejala ter je rekla, da so to dobri duhovi takozvani »varhi«. Ti varhi so se celo med seboj z imenom klicali in je bil eden Gabrijelček, eden pa Lojzek. Nastopal je tudi neviden hudič in s silnim

votlim glasom zahteval, naj mu tisti, ki je prišel poizvedovat svojo prihodnost, zapiše svojo dušo na listek, ki je ležal na mizi, za kar mu je obljubil polne vreče zlata in denarja. Seveda si nihče ni upal zapisati mu duše.

To prerokovanje je svetnicam mnogo neslo. Ko so pa ljudje videli, da se nič od tega ne izpolni, kar so svetnice prerokovale in ko je enkrat neka žena videla, ko se je že delal dan in so duhovi prerokovali, da pravzaprav slepa Anica premika ustnice, so jo zapustili in je le še redko kdo prišel k njima. Nazadnje so dala nekatera županstva javno oklicati, da je prepovedano obiskovati te ženske. Vsled tega je začelo »svetnicam« zmanjkovati kruha in so se preselili v Gotno vas pri Novem mestu. Tu ste pošiljali naokoli neposebno brihtno gospodinjo, pri kateri sta stanovali, da je hodila na svoje ime denar »na posodo« iskat in ga dajat »svetnicam«. Natvezili sta ji, da se ta ali ona duša radi tega ali onega greha »matra«, da mora hoditi po brušenih britvah in ostrih vilicah, da je vsa krvava. To je ta gospodinja pripovedovala tistim, ki jih je prosila v svojem imenu na posodo in — večina teh žensk, ki so pobožne in vedno v cerkvi, je to verovalo, dasi bi jim moralo biti znano, da duša nima telesa, ne krvi, in torej ne more biti krvava, in so ji posejevale denar. Tako daleč se pride, če se oznanja z lece vedno le politika, da imajo ravno tisti, ki vedno čepe v cerkvi, **krivo vero**. Dobila je v par letih par tisoč kron na posodo, i. s. na svoje ime. Lani pa so jo dolžniki prijeli in ji prodali posestvo in hišo. Ko ste prišli k njej svetnici, je bila nezadolžena in je še imela prihranke. V dveh letih pa je prišla čisto na beraško palico in je čez pol tisoč kron še vedno dolžna, dočim ste obe »svetnici« tako lepo rejene, da ima vsaka gotovo čez 100 kg in imate tako nežne roke, kakor nobena dama v Novem mestu. Pa kaj bi ne, saj sta po Gotni vasi in Žabji vasi pokupili in pojedli vso perotnino. Neko ubogo služkinjo ste pripravili s posredovanjem gospodinje ob vse prihranke — nad 800 K. No, svoja slepa, živa orodja ste znali tako pridušiti in nase privezati, da se da vsaka raje zapreti in pride vsaka raje trikrat ob vse premoženje, nego bi izdala, komu je dajala. Pile ste tudi mnogo žganja. Pravili ste, da mesa ne jesti, ampak le prikuhe. V gostilni ste naročili opetovano kosilo z mesom. Prikuho ste imeli na mizi, meso pa med seboj na klopi in ste ga jedli skrivaj. No, nazadnje ju je pa le zadela roka pravice. Dne 7. januarja t. l. je bila obsojena Veronika Stricelj radi hudodelstva goljufige na 3 mesece teške ječe, Hönigman je bila oproščena, dasi je očitno ona voditeljica, ker je ravno priče nočejo izdati, boječe se večnega pogubljenja.

Kaj takega bi v 20. stoletju ne bilo mogoče, če bi bili ljudje bolj omikani in

če bi lece vršile svojo dolžnost. Županstvo pa naj eventualno s pomočjo okrajnega glavarstva odžene obe lepi svetnici vsako v domovinsko občino, eno v Petrovo vas, drugo v Črmošnjice, pa bodo mir imeli ljudje. Upravičeno bi to bilo, saj ničesar ne delati in ste javni milosrdnosti v nadlego.

d Iz Zagorja ob Savi. V odgovor v »Narodnem Delu«, kateri mi je po naključju prišel v roke, hočem dati na dopis iz Zagorja ob Savi naslednje pojasnilo: Vest, da so volili dne 30. novembra m. l. delodajalci, je resnična, nikakor pa ni res, da bi šel misijonar Čobal s hudim aparatom v boj. To človeče je namreč imenovanega dne popolnoma mirno stalo za mizo med volilno komisijo in pobiralo listke od volilcev. K temu ni rabil, in tudi ni bilo nobenega aparata na razpolago. Res je tudi, da je pricapljal velezaslužni oče Bukovec po domače Teston, seveda ne da bi pri volitvi Čobalu pomagal, ampak da dobrega odjemalca, šefa konsumnega društva ne bi spravil v zadrego; vsled tega tudi lahko »kundschaft« izgubi in dobre odstotke. Vsak obrača plašč po vetru. Pomagal je res tudi novopečeni čevljar Cirar, dasi je bila stvar malo drugačna. On je bil celih 15 let rudar in ve le toliko, kar se je v rudarskem življenju priučil, n. pr. šafla, kmet, proklet hudič itd., ne ve pa, kako se mora vesti samostojen obrtnik in posestnik. Ni pa res, da bi bil ta človek možakar, ampak, kakor se je že sam izrazil, on je star fant. Tudi se mu ne sme v zlo šteti, ako je na volitvi zaklical »Hier!«, kajti sliši skoraj več nemško, kakor slovensko. Tembolj je pa lahko ponosen krojač Drole, ker on je bil izmed desetorice poklican sam v volilno komisijo. Samoobsebi mora biti že braleu jasno, da je tudi njegova milostljiva s tem zadovoljna, ker se je izrazila, da je njej v čast, ako se njeno ime bere po časnikih. Čestitamo k njenemu dobremu okusu!

d Zopet nova Ciril-Methodova podružnica na Dolenjskem. Na praznik 6. t. m. je bil v Št. Rupertu v Frelihovi gostilni ustanovni shod nove Ciril-Methodove podružnice za Št. Rupert in Mirno. Udeležba je bila nepričakovano velika, prišlo je vse razumništvo, vsi veljavnejši posestniki, a to vkljub temu, dasi je napovedal g. kaplan novi podružnici neizprosni boj ter priredil nalašč ravno ob isti uri konkurenčno zborovanje. To protinarodno postopanje so na shodu trpko obsojali vsi veljavni možje. G. ravnatelj L u n a č e k je s svojim krasnim domoljubnim govorom zborovalce do solz ganil. Za njim je govoril o namenih družbe potovalni učitelj Ante B e g. Navduševalne govore so še imeli gg. župan B r e a r, jurist K o d e r, tehnik Z u p a n č i č in njegov oče. V imenu mokronoške podružnice je pozdravil novo posestrimo g. S m r e k a r. V začasni

odbor so bili izvoljeni g. L u n a č e k, predsednik; g. P a p e ž, podpredsednik; g. B r e z o v a r, tajnik; g. P r a h, namestnik; gdč. M i e i k a F r e l i h o v a, blagajničarka; gdč. P o d k r a j š k o v a, blagajničarka za Mirno. Ostali odborniki so ugledni posestniki, kakor gg. župan B r e a r in sin. Gregorčič (Rakovnik) itd. Glavno zaslugo za ustanovitev podružnice imajo gdč. F r e l i h o v a in gg. B r e z o v a r in L u n a č e k. Zgled požrtvovalnega rodoljuba je gdč. Frelihova, ki je pridobila največ članov, tako, da šteje podružnica že sedaj nad 50 članov. Kmalu se pridružijo narodnim sobojevnikom tudi vrli prebivalci Tržiča in Št. Janža.

d Iz Semiča nam pišejo: V kratkem nas zapusti g. Ivan Zupan, ki se je jako trudil za napredek na narodnem polju, kakor tudi na polju kmetijske izobrazbe. Čestokrat so se slišale besede iz njegovih ust: »S kmetom na delo, tu nam je bodočnost!« Po tem geslu se je ravnal in upamo, da se tudi v bodoče temu ne bo izneveril. Zapustil nas bo in sicer po zaslugi gotovih gospodov v župnišču, ki si mislijo: »čim bolj je ljudstvo neumno, tembolj je za nas«. G. Zupanu sicer niso škodovali, pač pa so mu povzročili mnogo duševnega trpljenja. Vam pa g. Zupan kličemo krepak: na zdar!

d Iz Mokronoga. O naših dvoživkah. V zadnjem času smo opazili, da so se pojavile v našem, svoječasno tako dičnem naprednem trgu takozvane dvoživke. To so gotovi možje, ki so pred nedavnim časom navidezno še junaško kazali to, kar jim je velevalo notranje prepričevanje. Danes seveda, ko se jih je oprijela zavist nasproti Špančkovemu Žanu, ki opravlja že nekaj lepih funkcij ter želi celo postati naš bodoči poslanec in ne vem kaj še vse — če ne bo dež, so začeli obračati svoj plašč po vetru. Najraje bi bili črni in beli. Na napredni strani se hvalijo, da so še vedno stari značaji, na drugi strani so pa prav dobri zaupniki Žanovi in župnikovi. Odkrito pa jim povemo v brk, da so premalo pretkani, da bi nas prevarili. Njih značaji so bili vedno le premalo kremeniti, da se ne bi bili uklonili iz golega egoizma in častihlepnosti ponudbam klerikalcev. Žalostno pač, da se celo uradniki tresejo pred fanatičnim župnikom in se podvržejo njegovemu terorizmu. Še bolj žalostno pa je, da nam nepošteno in hinavsko vsiljenega nadučitelja tako visoko spoštujejo, da celo tudi že pred njim trepetajo. Radi bi pač naprej prišli. Saj to ni ravno tako napačna misel. Če bode le tudi res? Da ne bi gospodje prišli prepozno. Boljša mesta so že Žanu in drugim obljubljeni, kaj malega se pa morda le še dobi. Torej le pogumno naprej, s trebuhom za kruhom. Našim zvestim ostalim pa kličemo, neustrašeno naprej po začrtani poti! Ne bojte se tega, da se naše vrste krčijo za par omahljivcev, po do-

načé fik-fakov. Vsaka stvar postane še le takrat dobra, ko se očisti ničvrednih primesi. Ostati mora le zrnje, potem je pšenica dobra. Zato Vas svarim, predragi somišljeniki, ne pustite se prevariti od njih, ki bi radi sedaj, da bi zmanjšali neizbrisljiv madež, pomešali črno in belo, kakor repo in zelje. Mi, kar nas je značajev, ostajemo kakor smo bili ter ne odložimo prej orožja in ne delamo sprav, dokler ne zmagamo popolnoma. Poštenost, vztrajnost in odločnost bodi naša deviza in zmaga bo naša. Gospode pa, ki so začeli to najnovejšo politiko, nam zavratno škodovati pod napredno firmo, odločno pozivljamo, da se resno odločijo za eno ali drugo. Polovičarstva ne poznamo, dvoživke odločno odklanjamo! Toliko v pojasnilo prizadetim in tudi nekemu gospodu, ki je na Silvestrov večer v svojem govoru svojo politično smer, ki se zлага z ravno napisanimi vrsticami, tako jasno odkril. Končno ponovno naglašamo, da toliko časa, dokler bodo naši klerikaleci z župnikom na čelu črtili in preklinjali poštene napredne hiše, jim tudi mi ne bomo lizali črnih pet.

Gorenjski novičar.

Novice iz Št. Vidu nad Ljubljano.

g Naš župan g. Belec in njegov spretni pomočnik **g. Zabret** sta se zopet prav dobro pokazala pri volitvah v krajni šolski svet. Naročila sta poslušnim občinskim odbornikom, da so volili za Dravlje tistega **Berganta**, za katerega Draveljci tako malo marajo, da ga nobena stranka ni kandidirala v občinski odbor. Za Št. Vidu so pa morali voliti tistega Janeza Šusteršiča iz Vižmarjev, ki je v svojih mladeniških letih s tem čas preganjal od nedeljah, da je večasih kar na cesti nahrulil ljubljenske izletnike, zdaj na stara leta pa čez učitelje po gostilnah zabavlja, da so berači. S tem sta menda župan in župnik hotela šentviškim učiteljem poplačati njihovo skrajno in naravno nedostojno klečeplazenje. Dober tek! Tako klerikaleci plačujejo! Zdaj bodo pa zopet lepo med seboj in Klanfar bo lahko za šolo še več »daroval« svojega pleha, kakor ga je za cerkev, le da toliko zaslužil ne bo pri njej, kakor je pri cerkvi!!

g Klerikaleci in post. Na zadnji kvaterni petek se je neki vzorni klerikalec v neki tukajšnji krčmi gostil z meseno klobaso. Mi jo mu seveda iz srca privoščimo, vendar pa si mislimo pri tem: kakšen hrup bi zagnali klerikaleci, ako bi to storil kak naprednjak. Bil bi pohujšljivec in brezverec, ker se mu ne zdi greh prelomiti tako velik post i. t. d. Je pač res tako, kakor trdijo nekateri hudomušneži, da za klerikalece je, bodisi v petek ali svetek, vedno dobra pečenka, za naprednjake je pa le sok in — greh.

g Zabreta je strah pred »Slov. Domom«, kajti neprestano svari svoje backe pred to »gnojnico«. Mi pa smo informirani od verodostojne strani, da Zabret vsako soboto zelo nestrpno čaka, da mu to »gnojnico« prinese njegov zvesti prinašalec. Joj, Zabret, ali se ti ne zdi greh, da omaš v to »gnojnico« svoje blagoslovljene prste? Oj, ti ljubi Šengarjev Tinkrle, ali se prav nič ne zavedaš, kako si smešen?

g Nedostojnost našega Tineta. Naš častiti se bo sicer jezil nad tem dopisom, a je pač tako, da se človeka, ki ne ve nič o dostojnosti, pouči, da je tudi dostojnost lepa čednost. Ker se mu izven cerkve ne pusti že več dovolj backov strahovati, jih je začel v cerkvi. Tako hoče strahovati na primer šentviškega cerkovnika. Ko še sveče ni prižgal na altariju, je že župnik pristopil k mizi božji maševat. Ker je imelo biti izpostavljeno sv. rešnje telo, je moral pustiti cerkovnik sveče neprižgane in prinesiti župniku običajni plašč. Šele po izpostavljenju je pričel cerkovnik zopet prižigati sveče. Glavno pri vsem tem je to-le: 1. Vprašamo, ali gore sveče v božjo čast ali v Tinetovo. Tine bi torej gotovo lahko počakal, da bi gorele sveče pri izpostavljenju. 2. Vprašamo, ako se je Tinetu mogoče tako mudilo k mastnemu kosilu za »Bogomilne« kronice? 3. ali, kar je najbolj verjetno, da se mu je mudilo bogvekam, da izvali zopet kje kakšne Čuke že v mesecu januarju, kar pri drugih pticah ni navada. — Sicer nas to ne briga dosti, kam se Tinetu tako mudi od maše, povemo mu le to, da je tako početje proti vestnemu cerkovniku, tako prezirljivo šikaniranje v cerkvi — jako nedostojno!

g Občni zbor »Sokola« v Št. Vidu nad Ljubljano se je vršil dne 6. januarja pri br. Antonu Štruklju na Trati. Otvoril ga je br. starosta, pozdravljajoč došle brate. — Društvo je imelo v preteklem letu dve veselici in eno dramatično predstavo. Denarnega prometa je imelo 2626 K 96 vin. Inventar orodja in drugih društvenih potrebščin z 10% odbitkom od uporabe znaša 1280 K 39 vin. — Po tajnikovem in blagajnikovem poročilu je podal br. načelnik Milan Peličar statistiko telovadbe. Najmanj telovadcev je telovadilo v mesecu februarju (24), največ pa v navembru (38). V celem letu se je telovadilo 3646 ur, naraščaj pa 1144 ur, kar je gotovo krasen pojav za šentvidskega Sokola. Lahko bi se telovadilo še več, a društvo je bilo en mesec brez telovadnice. Župa Sokola I. je gojila tudi vaditeljski tečaj, ki ima namen, vzgajati iz telovadcev teoretično - naobražene vaditelje. Tečaja se je udeležilo 7—9 kurzistov. — Društvo je priredilo 8. avgusta javno telovadbo z ljudsko veselico. To je bil za društvo, kakor tudi za celo občino dan, ki je pokazal v jasni luči, kaj premore vzvišena sokolska stvar; pokazal je, da je tudi v Št. Vidu teren, ki zagotavlja društvu obstoj! Bodi omenjeno, da je vo-

dil javno telovadbo br. Cirman Ivan t. č. načelnik v tako lepem redu, da je bila telovadba v vseh ozirih vzor javnim nastopom. Poleg tega se je udeležilo društvo sokolskih slavnosti pri Sokolu I., v Radovljici, Vrhniki, Sokolu II., v Trziču, na Viču in Škofji Loki. Društvo je imelo dva pešizleta. Dalje se je udeležilo častne straže na Lunder - Adamičevem grobu, Žirovnikove odhodnice skupno z naraščajem in odhodnice k vojakom odšlih bratov. — Po načelnikovem poročilu se je vršila volitev. Za starosta je bil z vzklikom izvoljen br. Šusteršič, za podstarosta pa br. Anton Štrukelj; za načelnika br. Jožef Pečnik in v odbor ti - le bratje: Cirman Srečko, Cirman Ivan, Eržen Albin, Goljar Ivan, Matjan Franjo in Poličar Milan; za odbornikovega namestnika Števo Podvorščak in za preglednika računov Ivan Pipan in Valav Štrukelj. Br. dr. Pavel Pestotnik je v lepih besedah navduševal mlado društvo k vztrajnemu delu in vestnemu izvrševanju načel, ki nam jih je zapisal na prapor veliki Tyrš. Nato je zaključil zbor v navdušenju br. starosta, spodbujajoč znova brate k delu s krepkim sokolskim: Na zdar! B.

g Društvo »Žirovnikov zbor« je imelo dne 9. t. m. svoj I. redni občni zbor. Pri obilni udeležbi članov se je obsežni dnevni red prav povoljno rešil. Iz predsednikovega poročila je bilo razvidno, da društvo zelo hitro raste, kajti od ustanovnega občnega zbora, ki je bil pred 4 meseci, se je število članov skoro podvojilo. Obsežno tajnikovo poročilo je pa podalo lepo sliko o delovanju odbora in pa o živahnem gibanju celega društva. Iz poročila knjižničarja je razvidno, da ima društvo lepo število blizu 200 najboljših knjig, katere člani prav pridno bero. — Častnim članom pa je društvo na občnem zboru imenovalo svojega prezasluzenega ustanovitelja g. vodjo J. Žirovnika. Ostale točke dnevnega reda so se pri živahni razpravi sporazumno ugodno rešile. Veselje je bilo videti samostojno in stvarno, obenem pa tako vzorno urejeno delo teh mladih ljudi, v katerih se zreali plodonosno delo njih vzgojitelja g. vodje J. Žirovnika. Radovedni smo, kakšne občutke ima pri tem prečastiti g. Zabret, ki je trdil, da z Žirovnikom izgine tudi njegov zbor. Dasi nerad, se bo vendar moral prepričati, da teh ljudi ne bo »jahal«.

g Mizarska zadruga v Št. Vidu je postala pravi »Transporthaus« za odstavljane in nastavljanje svojih uslužbencev. Ni dolgo tega, kar so na sramoten način odslovili bivšo knjigovodkinjo. Žena načelnikova Berganta je očitala njemu, da ima s knjigovodkinjo ljubavno razmerje, nakar je seveda Bergant odpovedal knjigovodkinji službo, mesto da bi bil svojo babo z grabljami naklestil po umazanih čeljustih. Ne dolgo po tem so krožile druge istotako lažnjive vesti, namreč, da je baje

poneverila 100 K denarja in da je morala zato iz zadruga. Vse seveda gola laž, kakršne so zmožni samo Zabretovi podrepniki. Sedaj pa se je stvar zopet zasukala drugače. Odpovedali so sedaj tamošnjemu knjigovodji službo in je sam Bergant prosil prejšnjo, na tak nečuven način odslovljeno knjigovodkinjo, nazaj v službo. Zraven tega so ji za pomoč naprosili tudi že enkrat na škandalozen način odslovljenega penzionista Severja. Očividno je, da se tem ljudem pošteno meša po buticah in da kmalu ne bodo poznali drug drugega. Upamo, da bo knjigovodkinja ostala značajna in da bo brezobzirno odklonila zopetno umazano ponudbo, kajti svesta si sme biti, da bo zadrugarje, ko posije spomladansko solnce in jim malo ogreje otrpene možgane, zopet obšla želja po kakšnem novem obrazu in kakšnem novem škandalu. Torej k stvari zopet. Knjigovodju, katerega je baje poslala sama »Zadruga zveza« v to zmedeno sodrgo, so odpovedali službo. Zakaj, to najbrže še sami ne vedo dobro, toda sliši se, da je imel pri tej stvari Podlesnik svoje umazane kremplje vmes s tem, da ga je prav pošteno očrnil pri Zabretu, ter ga slikal za liberalca, protičrnuha itd. Seveda sta Zabret in Bergant kot največja prijatelja najbrže sklenila, se kakor hitro mogoče iznebiti nevernika in tako očistiti Št. Vid madeža. Ali pa si želita, da bi ne bil knjigovodja pri prihodnjem občnem zboru, kamor prideta tudi Zabret in Podlesnik v vlogi mizarjskih pomočnikov, navzoč in bi ne slišal, kako priporočata mizarjem le klerikalno politiko, da se pomaga s tem do velike kupčije s »flodranimi posteljami«; Zabret sam pa seveda podpira druge mizarje in se za »zadrego« malo meni. — Ti ljudje kažejo ljubezen do svojega bližnjega, kakor se le ganejo, seveda vedno narobe. Knjigovodja je oženjen in ima družino, a to nič ne de. Le ven ž njim, ali bo imel kaj jesti ali ne, samo da ostane Bergantu mesečno 170 K za njegovo popolno kupčijsko nezmožnost, pa je rešen zadrugni problem. Pri sejah so na dnevnem redu prepiri in kreg, ne bode dolgo trajalo, vlekli se bodo za lase in nosove, ki bodo najbrže po končani bilanci klaftersko dolgi. Ti prepiri pa se, kakor valovi na morju raztezajo daleč na okolu še po končani seji. Tam doli v Vižmarjih se čestokrat iz znane »bajte« čuje pretresujoče tulenje največjega učenjaka in filozofa Jana in drugih njegovih sotrudnikov. Vse, babe in otroci vižmarski vedo o interesantnih sejah povedati prav zabavne reči. — Čudno da ga ni človeka, ki bi dal zadrugi enkrat prav pošteno brco, da bi ti popolnoma nezmožni in nesložni ljudje odleteli za vedno v cestni jarek, kamor po večini tudi spadajo. Ne bo dolgo, ko bodo zapeli mrtvaško pesem tudi tej, v bolečinah zdihujoči zadrugi, besedilo k tej žalostinki lahko takoj ponudimo:

O nesrečna ti zadruga,
bum, bum, bum,
pod taboj vse se guga,
bum, bum, bum,
nekoč se slišal je spomin,
bum, bum, bum,
S piščalke glasek, tanek, fin;
bum, bum, bum, trara.
Umrli tvoj je mašinst,
bum, bum, bum,
vzel ga k sebi je mefist,
bum, bum, bum, tra-ra-ra,
on prosi lepo zdaj boga,
bim, bim, bim,
udari jih, so sama sodrga.

g Izpod Šmarne gore. Somišljenik nam piše: Šel sem na novega leta na Šmarno goro z namenom, da bi bil pri maši. Začudil sem se, ko sem izvedel, da je ne bo, češ, stari, skoro 90letni župnik v pokoju, je že od jeseni bolan, njegov predstojnik in sobrat v Vodica, g. Žužek, pa ni preskrbel drugega duhovnika, ako ravno ima cerkev na Šmarni gori okoli 160.000 K gotovega nedarja, kakor se mi je povedalo. Župnikova dolžnost je skrbeti za moža na Šmarni gori. Če že gospodom v škofovih zavodih, katerih je okoli 20, in ki se pri dobro obloženih mizah maste, ne pride na misel, da bi brezplačno bogu v čast mašo brali na Šmarni gori, naj jim pa župnik maše plača. Pripovedovalo se mi je, da si dado ti gospodje za mašo v Šmartnem pod Šmarno goro plačati vsakokrat 12 kron za eno uro dela, dasi je ta mali sprehod od Št. Vida do Šmartna samo njihovemu zdravju koristen. Nisem bil sam na novega leta dan na Šmarni gori brez maše, ampak tudi drugo verno ljudstvo, posebno pa je bilo mnogo kmetov. Koga zadene sedaj krivda, da so bili vsi ti verniki brez maše? O resničen je pregovor, ki pravi: Z duhovniki je prišla vera gor, z duhovniki bo šla tudi dol.

g Iz poljanske doline. (Gorenja vas). Pretečeno nedeljo, dne 2. januarja t. l. smo imeli pri nas shod. Pravzaprav je poročal poslanec prof. Jarc o svojem delovanju in kaj in kako dela in misli delati za nas. Da bo stvar bolj vlekla so napovedovali kar tri poslance. No, prišel je le eden. Cemu bi hodila še Demšar in Zabret, saj bi tako ne imela nič povedati, samo obljubovala bi. To je pa Jarc lahko in boljše sam opravil, saj prekosi kakega Čoča in Zabreta desetkrat. To svojo nalogo je tudi popolnoma dosegel. Obljubil je toliko, da bi bilo že nekaj, če se spolne le en del tega. Kar dve železnici bosta križali našo dolino; v vsako vas bo izpeljana cesta in še drugo. Tedaj obljub na koše. To je tudi omajalo vero pri večini poslušalcev, ki so govorili: »Ta gospod preve čobeta, ne bo nič«. Taka je tudi, ljubi kmet. Gospod, ki si ga poslušal, je sam prav na dobrem. Dobro 30 let je star in že pride na leto blizu desettisoč kron. To je že nekaj in se

splača tja in sem malo ljudi hafarbatu. Pomislite kmetje! On je tukaj po naši dolini obetab železnico, bla Čoč je obeta poseški dolini Selanov. Sploh pa železnice veljajo milijone in milijone, kje pa vzeti denar? Naša dežela je zadolžena do vratu bolj kot naše občine. In če tudi se kaj dobi, treba je to po davkih več ali manj vrniti. In ceste? Vprašajte cestni odbor, kako stoji? Še te ceste se ne more vzdrževati, da je vedno slabša, kaj še, da bi se predstavili najhujši klanci. Zadovoljni in hvaležni bi bili, če bi nam saj to cesto popravili. No, pa še tega ne bo tako kmalu. Obljubiti je lahko, a izvršiti teško, posebno, ko je treba denarja in zopet denarja. Če se pa pomisli, da deželi primanjkuje tri milijone, da bi pokrila potrebne stroške, kako in kje naj vzame denar za ceste, da ne govorimo o železnicah in vodovodih, ki bi veljali štirideset ali pa še več milijonov? Mar bi bil poslanec malo pojasnil in obljubil, aa se bo zavzel, da se spravi cerkveno premoženje v red, da bo vsak duhovnik dobil primerno plačo in do bodo z drugim cerkvenim premoženjem ljudje sami gospodarili, ker so ga sami zložili. O tem pa poslanci klerikalne ali ljudske stranke molče. Saj oni dobro vedo, da so le s pomočjo duhovščine izvoljeni, in toliko časa ostanejo pri obloženih mizah, dokler bodo tudi gospodje duhovniki pri polnih koritih. Kmetu pa malo peska v oči, drugo ga tako vsa čaka na onem svetu. Tudi ta shod se je vršil pod duhovskim pritiskom. Vabilo se je nanj z lece ali prižnice, da celo božja služba se je v ta namen predstavljala. Pa naj še kdo reče, da se ne izrablja cerkev v posvetne namene. Če povemo, da je bilo vseh ljudi okrog 200 in od teh ena tretjina naših somišljenikov, ki so tje in sem z mrmranjem dajali duška, bi bilo vse povedano o tem shodu, ki ni zapustil drugih sledi, kakor, da ljudje zbijajo šale, kje bodi štacjon železnice. Največ jih je mnenja, da pri Kumrovi češplji.

g Zg. Tuhinj se »modernizira«! Pa kako! Čujte! Staremu g. Štruklju, župniku seveda, se je v zadnjih časih zahotelo po društvenem domu, kjer bi se njegove Marijine device in čujte in strmite — bodoči »orli« shajali in prirejali veselice. Ker s »Čuki«, za katere naš župnik zadnje dni agitira z vso zgovornostjo, kar mu jo je Bog dal, ne bo nič v Zg. Tuhinju in mu po vrhu tudi Marijine hčerke niso več tako pokorne, kakor bi želel, bo celo poslopje k večjem za shrambo stare župnikove šare. Tu se obračamo do našega občinskega zastopstva, naj bo vendar ono nekoliko bolj previdno in naj ne ustreza vsaki želji, ki se porodi v župnikovi glavi, od vina razburjeni. Vsako društvo in tudi »Čuki« si zidajo drugod svoje društvene prostore na lastne stroške, pri nas pa hoče g. župnik, da bi mu denar dala domača posojilnica, material pa občina. Dohodki,

ki nam jih donaša posojilnica, bi se pač dali za kaj drugega in boljšega porabiti, kakor pa za župnikov dom. Saj se nam povsodi, kamor pogledamo, kaže nedostatnost, n. pr. naš vodovod ali šola, za katero dolga še davnaj nismo pozabili, bi se še tudi dala v marsičem popraviti in predrugačiti. Slavno znano rajnko konsumno društvo nam jasno kaže, kako znajo ti ljudje »gospodariti«, in afera o župnikovi senožeti nas tudi glasno svari pred »krščansko usmiljenim« župnikom. Pamet, možje, katerim je kaj za blagor občine! Sicer se pa še vidimo!

g **Telovadno društvo »Sokol« v Škofji Loki** priredi v nedeljo 16. t. m. plesni venček v prostorih »Narodne čitalnice«. Pri plesu svira vojaška godba pešpolka št. 17 iz Celovca. Pričetek ob 8. zvečer. Vstopnina za osebo 2 K; za člane v kroju 1 K. Dame proste.

g **Smrtna nesreča.** Iz Radovljice nam poročajo: V tovarni Ivana Demiča na Lancovem poleg Radovljice se je smrtno ponesrečil devetnajstletni tesarski vajenec Ivan Grohar iz Gorice. Pokojnik je pomagal dne 7. t. m. žagarju pri žaganju hlodov na takozvanem »gajtru«. Do 5. ure je šlo gladko, a tedaj se nenadoma zastavi nek hlod; pokojnik, hoteč poriniti hlod dalje, se stegne preko hloda, a tedaj udari žaga po hlodu in mladenič odleti par korakov nazaj ter obleži nezavesten. Udarec, ki ga je dobil pokojnik v podbradek, je bil tako strahovit, da mu je zdrobil popolnoma spodnjo čeljust, prebil mu na vratu žilo privodnico in mu pretresel možgane. Vsaka pomoč je bila zaman. Domači kaplan ga je dal v sv. olje — in ponesrečenec je umrl okrog 6. ure, ne da bi se bil zavedel. Pokojnik je bil vsled svojega mirnega vedenja prav priljubljen. — Lahka mu zemljica!

Notranjski novičar.

Novice iz Žirov.

n Lep pogrebni spreved brez duhovnika smo imeli prošli teden v Žirih. Umrl je godec in zidar Simon Kavčič. Pokojnik je bil mož samostojnega prepričanja, svobodomislec in jako priljubljen človek. Kaplan Perko je precej odpovedal vdeležitev pri pogrebu in prepovedal pokojniku zvoniti. Njegova vdova, ki je bila z možem istega mišljenja, je rekla, da jo to prav nič ne žali, ker je to pokojnik izrečno želel, da naj se pokoplje brez duhovnika. Napredni in samostojni židovski občani, ki so položaj spoznali, so se udeležili pogreba polnoštevilno. Pred krsto je igrala domača godba, ki jo vodi vrli g. Spreitzer, za njo so se pomikali skoro vsi boljši in razumnejši občani, tako, da je bil ta spreved najsičajnejša demonstracija za napredno misel, pa proti klerikalnemu terorizmu. Klerikalei in Marijine device so rodovedno leteli z vseh strani skupaj in

šepetali »o brezverstvu«. Vdovi pokojnikovi izrekamo sožalje in jej čestitamo, ker je tako pogumna in značajna, kakršnih je na Slovenskem le malo. Po pogrebu so se čuli pogovori: Jaz tudi nečem drugačnega pogreba; čemu mi bo še po smrti duhovnik. Tako lepega pogreba še ni bilo v Žireh itd. Mnogi so sklenili, da nočejo pri svojem pogrebu duhovnika. Kaplanu se baje dozdeva, da je z odpovedjo vdeležbe pri pogrebu udaril sam sebe, ker je potem v nedeljo z leee pripovedoval, da je več vredno ako se moli pri pogrebu, en sam zdihljaj, kakor vsa posvetna čast. Bravo, zadel si jo, Pavle! Tvoje molitvice so za te res veliko vredne; saj zastoj prav nič ne moliš. Ako pa bi res verjel v moč molitve, zakaj pa si jo pokojniku odpovedal? He, he, možiček, te že poznamo! Kdor prikrajšat mi hoče možnjiček, ta moj je edini hudiček.

Kritik.

n **Za mizo je umrl v nedeljo zjutraj 2. januarja S. K.** V veselem razpoloženju je šel s prijatelji v gostilno in se razgovarjal. Naenkrat je pričel kimati; naslonil se je na mizo. Navzoči so ga pustili v miru, misleč, da spi. Ko so ga po preteku nekaj ur skušali zbuditi, so spoznali, da je mrtev.

n **V vodi vtopljenega** so našli pijanega »Dovanka«. Vtopljenec je bil pijanec »iz nižin življenja« prve vrste. Spravljal je mrhovino, bil je pri sodnozdravstvenih komisijah, kadar so raziskovali mrličje, bil patentiran berač na vseh veselicalih, ženitovanjih in pojedinah. Pil je brez mere, kakor pijavka; ko je bil že poln, da je na vseh krajih letelo od njega, hrepenel je vedno še znova po pijači. Za pijačo je storil vsako uslugo. Bil je človek brez čustva časti in dostojnosti — moralični nihilist. Včasih so mu pomešali med pijačo tobaka in druge stvari, dajali so mu po več dni staro, v malih posodah stoječe pivo in druge pijače, pa je vse prenesel. Svoj čas je bil kot vojak prostovoljec v Mehiki in v Rimu pri papežu. Bil je brez vzgoje po rojstvu Tržačan. Tako je životaril »Davenka«, nazadnje pa je dal za pijačo, da se je potopil v nji. Za Davenkov pogreb nabira milodarov neka predstojnica Marijine družbe, ki je kaplanu najbližja. Gotovo se je zdel njej in kaplanu »vzor človek« da se ga še po smrti spominjata. »Gliha vkup štriha, naš Pavle jo pa piha.« Lepo vreme imamo letošnjo zimo, zato je promet še vedno živahen po naših cestah. Dela se lahko marsikaj na prostem, kar je morda dobro, neveseli pa opažamo, da je najbolj živahen promet v gostilnah in cerkvah. Priporočati bi bilo, da bi ljudje malo bolj trezno mislili in bolj resno živeli.

n **V žirovskem »Sokolskem domu«** je 6. t. m. predaval g. prof. M. Stranecki: »o elektriki in magnetizmu«. Predavanja se je udeležilo lepo število naprednih in vede-

željnih občanov. Gospod predavatelj je v lepih in živih besedah orisal in opisal električne in magnetične pojave v vesolstvu in na zemlji in njihovo razmerje do človeka. Predavanje je bilo jako poučno in lahko razumljivo. Želimo le, da se še večkrat kaj podobnega priredi. Saj je to pač v največjo čast gg. profesorjem, ako se včasih potrudijo, da tudi onim, ki niso imeli prilike se v šoli izobraziti, odprejo vpogled v tajnosti naše stvarnice in gojiteljice skupne matere prirode. Živo govorena beseda ima tudi večji vpliv in ostanje delj časa v spominu kakor tiskana.

n **Pevsko društvo »Postojna« v Postojni** ima svoj redni občni zbor v nedeljo 16. t. m. ob 8. zvečer v prostorih hotel »Ribnik«.

n **Tamburaško in dramatično društvo »Sovič« v Postojni** priredi na Svečnico dne 2. svečana t. l. veselico s koncertom, plesom in prosto zabavo. Opozarjamo druga društva glede prireditve za ta dan.

n **Vzajemna zavarovalnica za govedo v Postojni** priredi dne 23. januarja 1910 plesno veselico s šaljivo loterijo v prostorih gosp. Andr. Burgerja v Postojni. Začetek ob 8. zvečer. Vstopnina za osebo 40 vin., za rodbino 1 K.

n **Društvo »Sokolski dom« v Postojni** so pristopili kot ustanovniki z zneskom po 20 K naslednji gospodje: Paternost Fran, Pikel Gregor, Rusjan Josip, Šeber Makso, dr. Emil Vašek, Vičič Dragotin, Vičič Miroslov, Vodopivec Josip, ga. Vičič Josipina, Zwölf Ivan, ga. Dekleva Jerica, Žnideršič Fran; dalje z zneskom 10 K gg.: Lenasi Fran. Vsim srčna hvala! Na zdar! V isti namen je došlo iz nabiralnikov in sicer: »Narodni hotel« 9 K 98 h, gostilna »Tiha dolina« 3 K 60 h, Mislej 3 K 74 h, gostilna Baraga 2 K 64 h, gostilna Dragotin Vičič 1 K 20 h. Srčna hvala! Zbirajte i nadalje pridno, da pridemo skoro do zaželjenega cilja! Na zdar!

n **V odbor društva »Sokolski dom« v Postojni** so bili izvoljeni ti-le gg.: Predsednik: Andrej Baraga; podpredsednik: Josip Rusjan; tajnik Slavoj Kraigher; blagajnik: Fran Kutin; odborniki: Fran Paternost, Miška Andrej in Teodor Dekleva.

n **V odbor »Narodne čitalnice« in »Ljudske knjižnice«** so bili na rednem občnem zboru izvoljeni ti-le gg.: Kutin Fr., predsednik; Brinar Josip, podpredsednik; Uderman Andrej, tajnik; Milavec Jakob, blagajnik; Kogej Jakob, knjižničar; Avsee Anton in Šeber Makso odbornika.

n **Umeščen je bil v sredo na župnijo Postojno** g. Matija Erzar.

n **Redek slučaj na Pivki.** Gospod Ig. Vidic, posestnik in trgovec v Petelinjah pri Št. Petru na Krasu, je izredil prašiča, ki tehtta 5 stotov 33 funtov. To je res redkost, zlasti pri nas na Pivki. To je znamenje dobrega gospodarstva.

n **Občni zbor logaškega »Sokola«** se vrši v soboto 15. t. m. v gostilni br. Kunca ob istem času in z istim vspehom kot zadnji, ki ni bil pravočasno naznanjen.

n **Plesni venček logaškega »Sokola«** se vrši na svečnico 2. svečana v prostorih hotela »Kramar«. Bližnja društva naj se blagohotno ozirajo na to prireditel.

n **Gasilno društvo v Vipavi** priredi letos mesto svojega običajnega plesa dne 6. svečana t. l. v dvorani g. Petrovičiča veselico z igro in plesom. Igrala se bode šaloigra: »Cvrček« v petih dejanjih. V igri nastopi 16 oseb: 8 deklet in 8 mladeničev; dekleta nastopijo v narodni noši. Pri igri in pri plesu svira tamburaško društvo »Danica« iz Šturij. Začetek igre ob pol 7. Igra bo trajala dve uri. Po igri bo ples, pri katerem bo plesalo pevsko društvo četvorko. Med plesom se bodo prodajali konfeti, koriandoli itd. Cene prostorom: I. sedež po 1 K; II. sedež po 60 vin.; stojišča po 30 vin. Za igro je veliko zanimanje in diletantje, sami domači fantje in dekleta, se prav pridno vadijo. Igra je sicer stara, a jako zanimiva, radi tega pričakujemo prav obile udeležbe.

Bolnišnica se je pogreznila.

V Beljaku na Koroškem se je 8. t. m. opoldan **pogreznila trinadstropna hiša v zemljo**. Pogreznila se je kakih 50 metrov globoko. V hiši je bilo enajst oseb; **deset jih je šlo s hišo vred pod zemljo**, samo neki 16letni mladenič se je rešil. Ta fant je bil v drugem nadstropju hiše; ko je videl, da se pogreza hiša, je skočil k oknu, ko je bilo že drugo nadstropje ravno pri zemlji. Fant je skočil skozi zaprto okno ven; sicer se je ves obrezal in teško poškodoval, a rešil si je življenje. — V hiši, ki se je pogreznila, so bili: zdravnik dr. Vesely, njegova soproga in njegov trileten sinček, kuharica in pestunja, neki orožnik v pokoj in njegova žena ter trije bolniki, kajti v hiši je bila tudi bolnica in lekarna.

Hiša, ki se je pogreznila, je stala nad rudokopom in se je nesreča zgodila brez dvoma vsled dela v rudniku.

Še sreča v nesreči je, da se ni v rudniku nikomur nič zgodilo.

Delavci so namreč v rudniku razstreljevali skalovje. **Ravno kakih 10 metrov pod hišo, ki se je pogreznila, se je vtila voda v rudnik na delavce**. Ti so le z največjo težavo rešili svoje življenje. Tisti, ki so bili 100 m globoko pod zemljo, **so že stali do vrata v vodi** in niso mogli iz rudnika, ker je bilo dvigalo pokvarjeno. V rudniku je bilo kakih 100 delavcev, večinoma Slovencev.

Zunaj se je zbralo vse polno ljudstva. Žene in otroci so obupano jokali in vpili: »Kje je moj mož,« »kje je moj oče.«

Končno je prišla pomoč in posrečilo se je delavce rešiti.

Prišli so tudi vojaki, ki delajo noč in dan. Rudnik je last grofa Hug. Henckla.

Nesreče v rudniku je, tako se občno govori, kriv inženir.

Delavci so večinoma Rabelj zapustili. Vsled kopanja v rudniku je namreč **Rabelj ves podkopen** in se ljudje nič več ne upajo tam prebivati. **Hiše v Rablju stoje na tleh, ki jih ne morejo več nositi**. Tri hiše so že vse razpokane in se bodo brez dvoma pogreznile, kakor trinadstropna bolnica.

Rabelj (nemški Raibl) leži zapadno od Mangarta v okrajnem glavarstvu beljaškem na cesti iz Trbiža na Predelj. Prebivalcev ima kakih 900; južno od Rablja je lepo Rabeljsko jezero. V rudniku so kopali svinčeno in cinkovo rudo.

Oropana cerkev v Opatiji.

V četrtek pred Tremi kralji zgodaj zjutraj se je napotil cerkvenik, da odklene cerkvena vrata. Na svoje veliko presenečenje je našel vrata, ki vodijo na dvorišče, odprta. Prišedši v cerkev, je takoj opazil, da so bili v cerkvi ponoči tatovi, ker so bile stvari, ki se sicer nahajajo na oltarju, pometane po tleh. Preproge so bile razmetane po tleh, pušice odprte in izpraznjene omare v zakristiji so bile s silo odprte, plašči in štole pa so ležale razmetane po tleh. Najbolj pa se je cerkvenik prestrašil, ko je zapazil, da so tatovi strli tabernakel, odnesli monstranco in ciborij ter oropali tudi dragoceni kip matere božje, ki je bil bogato okrašen z dragoceni darili, med katerimi je bila tudi zlata verižica velike vrednosti. Cerkvenik je takoj prijavil tatvino oblasti, ki je nemudoma poslala na lice mesta svoje organe. Ti so dognali, da so tatovi prišli k cerkvi preko zidu na dvorišče, odprli s ponarejenimi ključi tamkaj se nahajajoča cerkvena vrata ter se tako vtihotapili v cerkev. Ukradene stvari imajo vrednosti več tisoč kron. Med njimi je največ daril, ki so jih poklonili cerkvi mornarji. Med ukradenimi stvarmi je mnogo takih, ki so velike zgodovinske vrednosti. Komisija je dognala, da so se tatovi utihotapili v cerkev okoli 3. ponoči. Kdo so tatovi, se še ne ve, na sumu sta dva človeka, ki sta se v četrtek zvečer ob 10. sprehajala po parku Andželina, kjer stoji cerkev. Na sumu imajo tudi dva natakarka, ki sta službovala že v nekaterih opatijskih hotelih.

LISTEK.

Zgodba o zaplenjenem pravičniku.

Spisal Ivan Cankar.

(Narodni koledar 1910.)

Kar bom zdaj povedal, se je vršilo v Ljubljani ob tistem času, ko je državni pravdnik reševal domovino. O angelji in sv. posli božji, kako smo živeli tedaj! Be-

sesta nam je bila takorekoč že na jeziku zaplenjena. Najnedolžnejši, najponižnejši ljudje — na priliko jaz — so bili obsojeni med trapiste. Rekel sem prijatelju: »Le verjemi, ljuba duša, da si je grešnik sam kriv kazni in pokore! Govori alojzijsko, piši deviško in angelj Gospodov pojde mimo!« . . . Pa sem napisal pridigo, ki je bila tako nedolžna, kaj bi rekel — blazih sapie šepetanje, vrelea čistega šumljanje, zvezdic miljenih migljanje; prišel je večer, napočila je ura novice in bel papir mi je strmel v prestrašeni obraz . . . Takrat so bili povzdignjeni med narodne mučenike ljudje, ki niso imeli prav nič talenta za ta težavni posel. Svoj živ dan so mrvili skromni kruh pravičnega mišljenja in tistih načel — a glej, nenadoma se je odprla svetu in državnemu pravdniku skrita skrinjica puntarskih misli. Vršile so se tajne tragedije, ki so še premalo oznanjene in počesčene. Davi še cesarski svetnik, drevi že krvav Danton; včeraj še sodnik v talarju, danes na zatožno klop! . . . Kaj je človek? . . .

Ščasoma smo se privadili temu zaplenjenemu življenju; otopeli smo. Nihče se več ni čudil, če je prinesel natakarka na mizo kup belega, neoskrunjenega papirja; bili so časopisi, kakor jih je uredil državni pravdnik. Le tu pa tam je stala samotna beseda, črna barčica na belem morju . . . »Kri« . . . Kaj? Čegava kri? Odkod kri? Ali poljudna znanstvena razprava o krvi? Ali se je morda komu kri ulila? Ali pa je morda celo . . . Sam Bog nebeški vedi — namesto razlage bela pustinja! — »Prokleta« . . . Kaj je prokleta? Kdo je proklet? Ženskega spola je, če je ednina; ampak če je množina, je prokletih več stvari srednjega spola . . . Ali je torej ženska, ali je večkratno srednjepolno prokletstvo, ali je pa prokleta morda le ta ali ona inštitucija? Bela pustinja, lepa uganka! . . . Glej, tam dolg nadpis! »O koristi in potrebi militarizma, osobito z ozirom na . . .« Z ozirom na kaj? Nič odgovora! Državni pravdnik je črtal vse ozire in ni maral ničesar povedati o potrebi in koristi militarizma . . .

Kar nas je, ki se po božji nemilosti ukvarjamo s peresom, smo se zatekli v zavetišče namigavanj. Če bi bilo potreba napisati »ostudna sodrga«, se je pero premislilo in je napisalo »čestita družba«. Ampak državni pravdnik je bil prebrisana glava; natanko je vedel — in vedel je, zakaj je vedel — da »čestita družba« ne zasluži tega imena, bral je skrito misel in jo je zadavil. Doživel sem veselje, da je pravdnik črtal »avstrijski patriotizem«; že njemu samemu se je zdel paradoksen in smatral ga je za norčevanje. Nekoč sem se nameraval povzdigniti na višek namigavne učenosti in sem namesto besede »krivica« postavil »pravico«. Državni pravdnik pa je pravico odpravil . . .

Fantazija je tisti nebeški ogenj, ki razlikuje človeka od živali. Če sem ugle-

dal nerazumljivo besedo na praznem papirju (takorekoč nič v nič), sem udaril številko pred tisto ničlo. Napisal sem namreč, kar se mi je zdelo najbolj pravierno za tisto prazniško praznoto. Drugi ljudje morda niso pisali, ampak njih misli so tkale in pletle strahovite članke. Videl sem jih, ko so strmeli dolge ure na beli papir; in kar je zamolčal jezik, so razodevale oči. Ni ga pisarja na vsem božjem svetu, ki bi bil napisal toliko krvavih knjig, kakor si jih je takrat mislilo nedolžno ljubljansko občinstvo. Spoznanje me je obsenčilo, da praznota poraja revolucije . . . Ah, čemu se srdijo nespametni ljudje nad »konfiskacijsko prakso«! Nikoli pač niso videli človeka, strmečega na bele rubrike! Strmi, molči . . . a misli njegove gredo po takih cestah in klancih, kamor bi jih ne bila poglala še tako ognjevitata beseda, ne pisana, ne govornjena! . . . Ne, ne: bojna misel bo živela, dokler bo živel državni pravdnik; odpravite njega, pa se nas Bog usmili! . . . V tistem času je bilo nekoliko upanja, da se vzdramijo trdokorni in načelni zaspanci, kakor se verniki vzdramijo v cerkvi, kadar župnik umolkne; tudi je bilo upanje, da slepci izpregledajo, mutci izpregovore, glušci zaslišijo božjo besedo. . . Sanje, nazaj v predrzno srce! Srd je bil izlit brez koristi in škode, kakor vino v krčmi: natakara pride, zamenja prt in — še en liter pa brez zamere! . . .

(Dalje.)

Listnica uredništva.

Gg. V. Mazi in T. Strle v Ložu. — Potrjujemo Vama, da nista v nobeni zvezi z dopisom „Iz loške doline v 23. številki „Slov. Doma“ z dne 18. decembra 1909. Uredništvo.

Dopisnikom. Radi preobilice gradiva smo morali več dopisov odložiti. Kar ne bo zastarelo, pride vse prihodnjič na vrsto.

Izdajatelj in urednik Rasto Pustoslemšek.

Loterijske številke.

Dvignjene v soboto, dne 8. januarja 1910.

Dunaj: 50, 52, 35, 22, 47.

Trst: 25, 79, 80, 23, 42.

Dvignjene v sredo, dne 12. januarja 1910.

Brno: 86, 69, 27, 44, 85.

50% prihranite!

Kri! torej polovico stroškov prihranite v gospodinjstvu na kavi, sladkorju in mleku. 4 52—3

Moč! dosežete in ohranite.

Zdravje! Kdor se hoče o tem prepričati, dobi vsak knjižico brezplačno

v lekarni Trnkóczy zraven rotovža v Ljubljani ali pa po pošti, vsak, kdor po njo piše.

Čitatelje in naročnike našega lista prosimo, da se v vseh zadevah, kjer žele nasvetov in poduka, obračajo na uredništvo »Slovenskega Doma«, ki odpre poseben predal za vprašanja in odgovore.

Eng. Franchetti
v Ljubljani, Sodnijska ulica 2, nasproti kavarne „Evropa“
priporoča svojo elegantno in higijenično urejeno
brivnico
in prodajo raznih dišav in kozmetičnih predmetov.
Svoji k svojim! 20 52—27

Tržne cene v Ljubljani

od dne 8. januarja do 12. januarja 1910.

	Cena			
	od		do	
	K	h	K	h
1 kg govejega mesa I. vrste . . .	1	14	1	40
1 „ „ „ II. „ . . .	1	—	1	20
1 „ „ „ III. „ . . .	—	90	1	12
1 „ telečjega mesa . . .	1	40	1	68
1 „ prašičjega mesa (svežega) . . .	1	60	2	—
1 „ „ (prekajenega) . . .	1	80	2	—
1 „ koštrunovega mesa . . .	1	08	1	12
Prašiči na klavnici . . .	1	28	1	36
1 kg masla . . .	2	50	2	60
1 „ masla surovega . . .	2	10	3	—
1 „ masti prašičje . . .	2	—	2	16
1 „ slanine (špeha) sveže . . .	1	76	2	—
1 „ slanine prekajene . . .	1	80	2	—
1 „ sala . . .	1	88	2	—
1 jajce . . .	—	9	—	10
1 l mleka . . .	—	20	—	—
1 „ „ posnetega . . .	—	10	—	—
1 „ smetane sladke . . .	—	—	—	—
1 „ „ kisle . . .	—	80	—	90
1 kg medu . . .	1	20	1	40
1 piščanec . . .	1	50	1	80
1 golob . . .	—	45	—	50
1 raca . . .	2	60	2	80
1 gos . . .	—	—	—	—
1 puran . . .	—	—	—	—
100 kg pšenične moke št 0 . . .	46	—	—	—
100 „ „ „ „ 1 . . .	45	50	—	—
100 „ „ „ „ 2 . . .	45	—	—	—
100 „ „ „ „ 3 . . .	44	—	—	—
100 „ „ „ „ 4 . . .	43	—	—	—
100 „ „ „ „ 5 . . .	41	—	—	—
100 „ „ „ „ 6 . . .	39	—	—	—
100 „ „ „ „ 7 . . .	33	—	—	—
100 „ „ „ „ 8 . . .	16	—	—	—
100 „ koruzne moke . . .	21	—	—	—
100 „ ajdove moke . . . I. . .	39	—	—	—
100 „ ajdove moke . . . II. . .	37	—	—	—
100 „ ržene moke . . .	33	—	—	—
1 l fižola . . .	—	20	—	32
1 „ graha . . .	—	—	—	—
1 „ leče . . .	—	44	—	48
1 „ kaše . . .	—	20	—	22
1 „ ričeta . . .	—	20	—	—
100 kg pšenice . . .	27	—	—	—
100 „ rži . . .	21	50	—	—
100 „ ječmena . . .	18	—	—	—
100 „ ovsa . . .	17	40	19	—
100 „ ajde . . .	19	—	20	—
100 „ prosa belega . . .	18	—	—	—
100 „ „ navadnega . . .	—	—	—	—
100 „ koruze . . .	15	—	18	—
100 „ krompirja . . .	5	20	5	60

Lesni trg.

Na trgu je bilo

— voz in — čolnov z lesom
Cena trdemu lesu od 10 K — h
do 11 K 50 h za m³.
Cena mehkeemu lesu od 9 K — h
do — K — h za m³.

Trg za seno, slamo in steljo.

Na trgu je bilo

— voz sena 8 — 10 70
— „ slame 7 — 10 40
— „ stelje — — —

Popravila in preobleke točno in cenó.

Popravila in preobleke točno in cenó.

Najcenejše solnčnike in dežnike
domačega izdelka priporoča 3 52—3

Josip Vidmar

— v Ljubljani —

Pred Škofijo 19, Stari trg 4,
Prešernova ulica 4.

Ali ste že vposlali naročnino za „Slovenski Dom“? Ako še ne, pošljite jo takoj!

Odvetnik 6 2-2

dr. Fran Frlan

si usoja javiti, da je otvoril
z novim letom 1910
svojo
pisarno v Ljubljani

Miklošičeva cesta 4, v hiši „Štefanove“ gost. 1. nadstr.

Ošaben Ivan

tapetnik v Postojni 8 2-1

se priporoča slavnemu občinstvu za vsa v svojo
stroko spadajoča dela.

∴ Zaloga vsakovrstne žime in ∴
— drugih potrebščin. —

Cene nizke! Delo solidno!

Ljubljanska kreditna banka v Ljubljani

Del. glavnica K 3,000.000.

Stritarjeve ulice števil. 2.

Rezervni fond K 300.000.

Podružnica v Spljetu.

Podružnica v Celovcu.

Podružnica v Trstu.

Sprejema vloge na knjižice in na
tekoči račun ter jih obrestuje od
dne vloge po čistih

4 1/2 %

Kupuje in prodaja srečke in
vrednostne papirje vseh vrst po
dnevem kurzu.

52 52-20

Ustanovljena 1882.

Pošt. hranilnični račun št. 828.406.

Telefon števil. 185.

Kmetiska posojilnica ljubljanske okolice

registrovana zadruga z neomejeno zavezo

v Ljubljani, na Dunajski cesti števil. 18, v Ljubljani

v lastnem združnem domu.

je imela koncem leta 1908
denarnega prometa

K 71,417.344-75

upravnega premoženja

K 17,519.983-93.

Obrestuje hranilne vloge

po **4 1/2 %**brez vsakega odbitka rentnega
davka, katerega plačuje po-
sojilnica sama za vložnike.Uradne ure vsak dan
od 8.—12. in od 3.—4.Sprejema tudi vloge v tekočem
računu v zvezi s čekovnim
prometom ter jih obrestuje od
dne vloge do dne dviga.Stanje hranilnih vlog dne
31. decembra 1908

kron 17,102.911-27.

Posojuje na zemljišča po 5 1/4 % z
1/2 % na amortizacijo ali pa po 5 1/4 %
brez amortizacije. Na menice pa po
6 %. Posojilnica sprejema tudi vsak
drug načrt glede amortizacije dolgaUradne ure vsak dan
od 8.—12. in od 3.—4.

2 52-3